

Heinrich Rudolph Redecker   Johann Caspar Pflaume

Examen iuris ...

Sextum :

Rostochi[i]: Richelius, 1667

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn747238022>

Band (Druck)   Freier Zugang

RU jurist. 2. Sept. 1667
Redeker, Heinr. Rudolph. /c

I. N. D. 13 289.
EXAMEN JURIS xxxi.
SEXTUM,

Qvod
PRÆSIDE

Viro Nobilissimo, Consultissimo & Excellentissimo

DN. HEINRICO RUDOLPHO

Rederer, J. U. D. & Prof. Publ.

celeberrimo,

Sereniss. Duc. Meckl. Consiliario intimo, Con-
sistorii Ducalis Assessore gravissimo,

h. t. Rectore Magnifico.

Dn. Patrono, Præceptore ac Hospite suo
suspiciendo,

*Placide Eruditorum ventilationi
publicè proponit*

JOHANN CASPAR Pflaume/

Alcanius Saxo,

In Auditorio Majori,

d. II. Septembr.

ROSTOCHI

Typis Jacobi Richelii, Sen: Typogr.

ANNO c1o 1oc LXVII.

1667

282

Examens jüdis

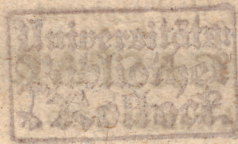
I. Stephan 1664

II. Kleinböcker 1664

III. —

IV. —

V. a Gültich (incipit § 28!)

I. N. D.

Examen Sextum.

AD TIT. III.

DE SERVITUTIBUS PRÆ- DIORUM.

Respond.
JOHAN.
CASPAR.
Pfaffmeyer
Alcanius
Saxo.

Ad Rubr.

1. *Quenam est connexio
§§. hujus tituli?*

ervitutes Prædiorum considerantur in speciebus, quatenus sunt certa, & tunc vel rustica, pr. vel urbana §. 1. vel ambigua & variantes, quæ tamen à potiori etiam rustica dicuntur §. 2. & in causis, quæ vel subjectiva scil. ipsa prædia §. 3. vel constitutiva, seu formalis §. 4.

2. *Quid servitus hic significat?*

Servitus, relativè ad servitutem personarum, de quâlib. 1. hic per translationem aliquam rebus inanimatis tribuitur, & est jus rei impositum

quod alteri utilitatem, vel amicitiam præstat l. 15. l. 19. ff. b. t. l. 3. ff. de aqu. cott. unde prædia per metoniam adjuncti, dicuntur qualiter se habentia l. 86. de V. S. Servitus enim est moralis rei qualitas, & conditio rei seu prædii, l. 23. §. 2. ff. de S. P. R. Prædium autem est generale nomen l. 115. de V. S. licet hic specialius aliquanto sumatur arg. l. 198. d. e.

3. *Quare dicitur Servitus realis?*

Oppositivè ad Servitutes personarum l. 1. ff. b. t. de quibus agitur tit. 4. §. 5. b. Est autem Servitus realis seu prædij, quæ imponitur prædio ad vicini prædij utilitatem. l. 34. ff. de S. P. R.

T

S. P. R. l. 29. qvib. m. u. f. am. siquidem duo hic requiruntur prædia, tanquam correlata, quorum alterum à DD. dicitur dominans seu superius arg. *l. 24. de S. P. U.* alterum autem servum, *l. 20. §. 1. ff. de A. R. D.* cui opponitur liberum, quod nulli servit, *l. 90. ff. de V. S.* Servitus autem respectu prædii dominantis, rectè dicitur Jus *pr. Inst. b. t.* Respectu prædii servientis autem, non absurdè libertatis privatio, quia prædium minuit, *l. 5. §. 9. ff. de Oper. nov. nunc.* Nec minus realis hæc servitus ideò dicitur, quia rem ipsam, cui inhaeret, comitatur, & ad quemvis prædii possessorem transit. *l. 23. §. 2. ff. de S. P. R. l. 3. C. de Serv. & agr.*

4. Quomodo Servitus realis dividitur?

Pro ratione prædiorum superiorum, seu quibus jus tribuit, vel est urbana, vel rustica *pr. & §. 1. J. b. t. l. 20. ff. de S. P. U.* Dicuntur autem prædia rusti-

ca & urbana, non à loco, sed ab usu quem habent *l. 1. ff. commun. præd. l. 16. C. de præd. & al. reb. min.* sic usus prædii rustici consistit in re rustica, scil. in fructus colligendo, & pecora recipiendo: urbana autem in habitando, merendo vel recreando. Inde Ulpianus urbanum prædium non locus facit, sed materia dicit *l. 198. de V. S.* ubi non intelligitur materia informis & indigesta, sed formata ad usum arg. *l. 9. §. 2. ff. de contr. empt. l. 12. ff. de supell. leg.* nec materia ex quâ, sed circa quam, h. e. objectum circa quod ipsum prædium versatur. A prædio autem dominante servitus dicitur *l. 2. ff. de S. P. R.*

5. Unde desumitur hæc differentia?

Non à forma, sed ab accidenti, quia unum idemque prædium, modo ædificii speciem habet, modo autem rei rusticæ inservit, inde una eademque servitus, modo rustici, modo urbani

urbani prædii esse potest, ad-
 eoq; sine omni absurditate,
 una eademq; specie servitus,
 modo rustica, modo urbana
 est *l. 2. l. 20. ff. de S. P. U. l. 1. 2.*
ff. de serv. prad. rust. Uti enim
 ex usu æstimandum venit,
 quæ prædia habitandi, quæ
 autem fructuum colligendo-
 rum, vel pecoris recipiendi,
 vel rei rurestræ causa compa-
 rata sunt, ita inde de servitu-
 tis denominatione sumitur
 iudicium. Sic stabula, quæ
 extra continentia ædificia
 sunt, & ita rusticum usum
 præbent, rustica dicuntur *l. 4.*
ff. in quib. caus. pign. quatenus
 autem ad ædificia referuntur,
 urbana sunt *d. l. 198. ff. de V. S.*
 etiam in villa ædificata, *§. 1.*
Inst. b. t.

Ad pr.

6. Quodnam Iter est
servitus?

Non quod fruendi gratia
 fructuario per consequenti-
 am præstatur, *l. 2. §. 2. ff. si*
serv. vind. nec quod volupta-
 tis causa conceditur *l. 8. ff. de*

Servit. sed jus eundi per vici-
 num prædium ad suum, fru-
 ctuum causa. Nec refert, sive
 quis pedes eat, sive eqves *l. 12.*
ff. de S. P. R. sive sella vel le-
 clica vehatur *l. 7. d. 1.*

7. Quid est actus?

Jus agendi jumentum (re-
 citius fortè cum *Hotom.* ar-
 mentum *arg. l. 89. de V. S. l. 38.*
§. 1. & 4. ff. de Ædil. Ed. junctâ
l. 12. de S. P. R.) vel ducendi ve-
 hiculum aut plaustrum per
 prædium vicinum, *l. 1. l. 2. l. 7.*
Ed. l. 12. d. 1. Qui itaque actum
 habet, idem etiam, non qui-
 dem ex proprietate vocis, sed
 ex interpretatione juris, quia
 illi cui plus licet, non potest
 etiam non licere quod minus
 est, iter habere censetur *l. 7.*
l. 11. l. 12. d. 1. l. 11. §. 6. ff. de ex-
cept. rei jud.

8. Quid est via?

Per viam hic non intelligo
 publicam, seu regiam, de quâ
2. F. 56. l. 2. §. 21. 22. ff. ne quid in
loc. publ. nec vicinalem, quæ
 in vicos ducit *d. l.* nec agrari-
 am *d. l. §. 23.* Sed quæ per
 servi-

T 2

servitutem agris imposita est, & præter actum etiam jus vehendi, seu avehendi continet, *l. 13. ff. de Servit. d. l. 2. §. 23.* Latitudo autem viæ ex *L. XII. tab.* in porrectum sunt octo, in anfractum autem sedecim pedes *l. 8. de S. P. R.* itineris autem & actus latitudo, vel demonstrata est ab initio, vel arbitrio relinquenda *d. l. 13. ff. de Servit.*

9. Quid est aquæ ductus?

Jus ducendi aquam per fundum alienum *pr. J. b. l. 1. de S. P. R.* ad irrigandos agros, vel amœnitatis causa *l. pen. ff. de Servit. l. 1. §. 12. l. 3. pr. ff. de aqu. quot. C. est. l. 6. C. de Serv. C. aqua.* ducitur autem fistulis *l. 18. de S. U. P.* vel rivis *l. 11. §. fin. ff. commun. præd.* & quidem stricto jure ex capite vel fonte *arg. l. 28. de S. P. U.* æquivalitatis intuitu tamen etiam ex quocumque rivo *l. 9. ff. de S. P. R. l. 1. §. 8. de aqu. quot. C. est. junctal. 2. ff. commun. præd.* Tantum autem aquæ dunta-

taxat ducendum, non quantum desiderat fundus dominans, sed quantum determinat servitutis constitutio *l. 12. C. d. t.*

Ad §. 1.

10. Quænam sunt servitutes urbanae?

Quæ ædificiis, in urbe vel villâ ædificatis, ut Domino ampliora & commodiora fiant, debentur *d. l. 198.* & hæc vel sunt *Affirmativa*, quibus Dominus prædii servientis tenetur aliquid pati, vel *Negativa*, quæ prohibetur in suo aliquid facere. *l. 15. §. 1. ff. de Serv.* Quod autem interdum etiam teneatur in suo aliquid facere, nempe parietem reficere, ad sustinenda onera vicini ædificii, id non est constitutum quid, seu essentialiter servitutis, sed consecutivum; nec potest Dominus, ex Labeonis sententiâ, ad id cogi, sed, si voluerit, rem derelinquere *l. 6. §. 2. ff. si serv. vind. nisi ab initio de refectione conventum sit l. 33 ff. de S. P. U. l. 6. §. 5. l. 7. 8. si serv. vind.*

II Qua-

11. *Quanam sunt affirmativa servitutes?*

(1) *Oneris ferendi*, quâ vicini nostri paries aut columna, nostri ædificii onera sustinet, l. 33. de S. P. U. l. 6. §. 2. ff. si serv. vind.

(2) *Tigni*, quâ licitum est tignum ex nostro in vicinum mittere parietem, vel projicere prædium §. 1. b. l. 1. 2. ff. de S. P. U. l. 242. §. 1. de V. S. l. 8. §. 1. l. 17. ff. si serv. vind. inde projiciendi & protegendi servitus d. l. 2. sed hæc cum superiori magnam equidem habet affinitatem l. 8. pr. & §. 1. d. 1.

(3) *Stillicidij*, q. Stillæ cadidii, quâ quis aquam de tecto suo guttatim cadentem potest avertere, ut vicinus eam in suam aream vel cloacam recipiat §. 1. b. l. 1. 20. §. 3. & seqq. ff. de S. P. U. Servitus fluminis autem plenius quid continet, quando sc. cum impetu aqua de tecto fluit d. l. 20. §. pen.

(4) *Fumi*, quâ quis fumum

ex suo in vicinum potest immittere l. 8. §. 5. cum seqq. ff. si servit. vind.

(5) *Luminis*, quâ quis cogitur lumina seu fenestras vicini, in suum etiam parietem, recipere l. 8. l. 9. C. de servit. l. 4. l. 40. de S. P. U.

(6) *Prospectus*, quâ quis jus habet prospiciendi & spectandi in prædium vicini l. 16. ff. de S. P. U.

(7) *Altius tollendi*, quâ quis, contra formam & statum veterum ædificiorum potest ædes suas altius tollere l. 1. ff. de S. P. U. l. 7. §. 1. ff. comm. de servit. l. 1. C. de serv. l. 1. C. de ad. priv. §. 2. J. de act. & arg. l. 11. de S. P. U.

12. *Quanam sunt Servitutes negative?*

(1) *Ædes altius non tollendi*, quâ vicinus ædes suas altius tollere non potest l. 1. 2. b. 1. Nam jure communi cuique liberum, ac licitum est, ædes suas pro lubitu extollere l. 8. C. de serv. & arg. l. 9. ff. de S. P. U. Sed viridaria atius haberi possunt l. 12. d. 2. T 3(2) Lu-

(2) *Luminibus non officien- di*, quâ prohibetur vicinus quicquam facere, per quod alterius lumini officiat *l. 4. l. 17. pr. §. 1. § 2. l. 15. ff. d. t.*

(3) *Prospectus non officien- di*, quâ vicinus mihi liberum & gratum prospectum, non solum ex parte superiori, sed etiam ex inferiori, præstare tenetur; plus proinde est in prospectu, quam in luminibus, & plus continet hæc, quam superior servitus, *l. 15. 16. ff. d. t.*

Ad §. 2.

13. *Quanam sunt servi- tates ambiguae & variantes?*

De quibus olim dubitatum fuit, an sint servitutes reales & rusticæ, an autem personales: tales autem sunt (1) *Aqua haustus*, quâ quis ex fonte vel puteo vicini aquam haurire potest, *l. 3. §. 3. de S. P. R.* quâ concessâ & iter ad fontem concessum intelligitur *d. l. 3. §. fin. vid. th. 6.*

(2) *Pecoris ad aquam appul-*

sus, quâ quis aquandi causa potest pecus ad alienam aquam pellere *l. 1. §. 1. l. 4. ff. de S. P. R.* nec extingvitur servitus hæc, etiam si fons exaruerit *l. 35. ff. de S. P. R.*

(3) *Jus pascendi*, quâ licitum est pecora in alieno pascere *l. 1. de S. P. R. l. 1. 2. 3. C. de pasc. publ. juncta l. 9. ff. de A. R. D. l. 49. §. 1. ff. de R. V.* quomodo autem viator possit pabulari equum, vide *2. F. 27. §. fin.* Idem judicium erit de servitute *calcis coqvenda, arena fodienda, l. 15. de S. P. R. Cretam, lapidesq; eximendi, ligna cadendi, & uvas premen- di l. 6. ff. d. t.*

14. *Quomodo hæc servi- tutes possunt esse personales?*

Quatenus certæ personæ possunt concedi, ita ut hæredi non debeantur *l. 4. ff. d. t.* & ita potius jus personale denotant, quam ut sint servitutes, quapropter corrigenda vide- eunt *l. 14. §. 3. ff. de alim. leg. vide §. 2. Inst. de stip. serv. §. l. 37. de S. P. R.*

Ad

Ad §. 3.

15. *Quare illæ servitutes dicuntur prædi-
orum?*

Quia prædiis inhærent, & sine prædiis constitui non possunt, §. 3. *b. t. l. 1. ff. commun. de Serv.* debent autem 1. illa prædia esse vicina, non respectu confinii, sed commodi, *l. 7. §. fin. l. fin. ff. de S. P. R. l. 7. §. 1. comm. præd. l. 4. §. fin. ff. si serv. vind.* 2. Debent habere perpetuam causam, h. e. utilitas illa provenire debet ex causâ naturali, quæ causatur, ut perpetuò quis illa servitute possit uti, ut nec causa deficiat. Nec 3. ex die vel sub conditione, de stricto jure, servitutes hæc constitui possunt, quia prædiis debent coherere & reales esse *l. 4. ff. de Serv.*

Ad §. 4.

16 *Quot modis constituitur Servitus?*

Duobus: PRIMÒ, ut producat Jus ad rem, seu obligationem ad servitutem constitu-

199

endam *l. 3. ff. de O. & A.* quod fit, vel inter vivos, vel ultimâ voluntate: Illo, vel pactionibus *l. 5. ff. de Servit. l. 33. ff. de S. P. R. l. 6. l. 7. ff. de Paët.* vel stipulationibus §. 4. *b.* vel aliis conventionibus, ad transferendum dominium habilibus, puta emtionis venditionis *l. fin. ff. de Serv. l. 16. ff. si servit. vind.* Hoc, quatenus heres vel legatarius, ad constituendam servitutem, damnatur, §. 4. *b. l. 16. comm. præd. t. t. de serv. leg. l. 4. C. de usufr.* SECUNDÒ, ut producat Jus in re, ex quo oritur servitutis vindicatio. Et tunc, vel *Quasi traditione* seu patientiâ, quæ in rebus in corporalibus pro traditione est *l. f. b. l. 1. §. 2. ff. de S. R. P. l. 11. §. 11 de Publ. act. vel Adjudicatione l. 22. §. 3. ff. fam. etc. l. 7. §. 1. ff. comm. div. vel Prescriptione* & quidem longi temporis, ad exemplum rerum immobilium, quarum servitutes accessoria sunt *l. 10. ff. si serv. vind. l. 1. 2. C. de serv. & aqu. nec ad hanc opus est scientiâ,*

entiã Domini, quia hæc ex lapsu temporis præsumitur *l. fin. C. de Præscr. long. temp. nec titu. l. 1. ff. si serv. l. f. de aq. & aq.*

AD TIT. IV.

DE USUFRUCTU.

Ad Rubr.

17 Quid est Servitus personarum?

Quando res alterius personæ alicui servit, seu ei utilitatem præstat, in cuius dominio non est *l. 1. ff. de Serv.* & hæc vel plena est, quæ omnem rei utilitatem confert, ut *ususfructus*; vel minus plena, ut *usus*, & *habitatio*, de quibus *tit. 5.*

18 Quomodo coherent §§ hujus tituli?

Usufructus consideratur respectu *constitutionis*, vel *dissolutionis*, constitutio verò spectatur vel in *genere*, quæ definitionem *pr. b.* vel in *specie*, ita quoad *formam* §. 1. quoad *materiam* §. 2. *dissolutio* consistit in modis §. 3. & effectu §. ult.

19. Quot modis sumitur vox ususfructus?

(1) *Materialiter* quæ. Dominus res suã utitur, & vi dominii fructus ex illâ percipit *l. 21. §. 3. ff. de exc. rei jud. l. 70. §. 2. ff. de fidej. l. 78. de J. D. l. 58. de V. O.* quem usufructum *Dd. causalem* vocant, quia ex proprietate, tanquam ex sua causâ, uti calor ex sole, fluit, & cum proprietate conjunctus, plenam Domino potestatem tribuit *§. ult. b. t. l. 4. ff. de Usufr. adcr. l. 126. §. 1. de V. O. l. 70. §. 2. ff. de fidej. l. 78. de J. D.*

(2) *Proprie* & *formaliter*, quatenus à proprietate separatus, §. 1. *b.* propriam atque specialem formam habet. Hunc proinde *DD. formalem* vocant, quia formaliter, & per se subsistit, adeoquæ usufructuarius Domino in eadem re opponitur *§. 36. de R. D. l. 25. de V. S. l. 66. §. 6. de leg. 2.* quia res sua nemini servit *l. 5. ff. si usufr. pet. l. 26. de S. P. U.* unde *de usus.*

de usufructus improprie dicitur esse in dominio l. 8. ff. de reb. aut. jud.

Ad pr.

20. Quomodo intelligis definitionem Ususfructus?

Dicitur Jus utendi fruendi, quatenus denotat potestatem & facultatem de jure alicui concessam, relatione habitâ ad illum, cui per usumfructum jus in re acquisitum est, d. l. 8. dicitur rebus alienis, quia loquimur hic de formali usufructu, de quo etiam intelligenda l. 4. ff. b. t. qui in re alienâ corporali mobili & immobili §. 1. b. l. 2. ff. eod. vel etiam in servis & jumentis, ceterisq; rebus, in quibus aliqua utendi commoditas est, consistit l. 3. §. 1. l. 28. l. 41. ff. b. t. dicitur salva rerum substantia, tum ut usus ab abusu distinguatur: tum, ut verum usufructuarii officium inde declaratur l. 7. l. 8. l. 13. §. 4. l. 65. b. t. §. 38. de R. D. in eumq; finem usufructuarius cavere debet, se boni viri arbitrato usurum, &

finito usufructu proprietatem restitutum l. 1. Et t. ff. usufr. qm. cav. l. 7. C. ut in poss. legatum, ut usufructus verus, à quasi usufructu, de quo §. 2. distinguatur.

Ad §. 1.

21. Quomodo constituitur ususfructus?

Vel ab homine, vel à lege; Illo, vel à Domino plenæ proprietatis, adeoq; inter vivos, vel mortis causa: vel à Judice in Judiciis divisiis l. 16. §. 1. fam. erc. l. 6. §. 10. comm. div. qu. alteri proprietas, alteri autem usufructus, si ita res exegerit, adjudicatur l. 6. §. 1. b. t. junge th. 16. ad §. ult. tit. sup. A lege, ita Pater habet usumfructum in bonis filii adventitii l. 6. C. de bon. quæ lib. §. 1. §. 2. Inst. per quas pers. Et Mater ad secunda vota transiens, in bonis, quæ ex priori matrimonio consecuta est, tantum usumfructum retinet l. 3. §. 1. cum Auth. seq. C. de secund. Nupt. Nov. 22. c. 46. §. 2. Quomodo autem acquiratur Ususfructus videbis d. eb.

V

Ad

Ad §. 2.

22. Quodnam est Objectum ususfructus?

Objectum veri ususfructus sunt res quæ usu non consumuntur, & tunc mobiles vel immobiles, §. 2. *J. h. l. 28. l. 41. ff. eod. l. 37. ff. de usu & usufr. leg. l. 3. ff. de usufr. ear. rer. modo usufructuarius ita utatur, ut substantia maneat salva pr. h. §. 38. de R. D. eò etiam pertinent vestimenta lugubria & scenica l. 15. §. 4. 5. h. l. 9. §. 3. ff. usufr. qm. cav. l. 5. §. 10. ff. comm. Jus utendi fruendi autem semper præsupponit corpus, quo sublato etiam ususfructus interit l. 2. ff. h. t.*

23. Estne etiam Quasi ususfructus?

Utique, illarum scilicet rerum, quæ usu consumuntur, quamvis enim nec naturali ratione, quia illarum rerum substantia utendo non manet salva, nec civili, quia ususfructus hic non recipit separationem à proprietate, res utendo

consumptibiles recipiant usufructum, attamen utilitatis causa, quæ præcipuè consistit in favore ultimarum voluntatum l. 2. in fin. ff. de usufr. ear. rer. Senatus quasi usufructum constituit. §. 2. h. t.

24. Quomodo hoc potest fieri?

Constituitur quod ususfructus non solum ultimâ voluntate, sed & quia objectum quasi usufructus est in commercio, conventionione inter vivos l. 1. 2. 3. 8. de usufr. ear. rer. Quemadmodum autem verus usufructus non subsistit sine corpore vero, ita quasi usufructus non subsistit sine corpore ficto, hoc est sine cautione ab usufructuario præstanda, ut scilicet finito usufructu reddat rem ejusdem qualitatis, vel æstimationem ejus l. 9. §. 3. ff. usufr. qm. cav. §. 2. *J. h. d. l. 1. 2. 7. l. ult. ff. de usufr. ear. rer.* nam proprietas planè abit in proprietarium d. l. 7. Hæc autem cautio tunc demum est de essentia usufructus, si à propri-

proprietario exigatur l. 13. pr. S. 1. 2. b. l. 7. l. 9. ff. usufr. quem. cav. junctal. 2. 4. 5. ff. de usufr. ear. rer. & tunc nec à testatore potest remitti, l. 4. C. de usufr. l. 55. ff. de leg. 1. quia hæc remissio foret contra bonos mores, & in præjudicium heredis. Remitti tñ. potest à proprietario l. 5. de usufr. ear. rer.

Ad S. 3. & 4.

25. Quot modis finitur usufructus?

Finitur vel amittitur usufructus, 1. suo quasi fato, scil. morte usufructuarii, naturali vel civili §. 3. J. b. t. l. pen. C. b. t. cum personâ enim, quia personalis est, extinguitur l. 3. S. fin. l. 5. quib. mod. usufr. l. 23. C. de SS. Ecol. nec obit. l. 38. §. 12. de V. O. quia ibi duplex constituitur usufructus. Si autem Universitati seu Collegio, quod semper vivere intelligitur, relinqvatur, ne perpetuo sit inutilis, post centesimum annum extinguitur, & ad proprietarium redit l. 56. de Usufr. l. 8. de usufr. leg. 2. Tempore, si tempus, ad quod

relictus erat, præterierit l. 1. S. 2. l. 3. quib. m. usufr. 3. Non utendo debito modo, uti enim debet tanquam bonus Paterfam. usufructuarius S. 38. de R. D. l. 2. de agr. cot. l. 10. l. 11. ff. quem. serv. am. 4. Non utendo per tempus constitutum, quod, ad exemplum rerum immobilium, est longi temporis, sive usufructus sit rei mobilis sive immobilis l. pen. S. 2. C. de Usu & usufr. l. pen. C. de serv. quia ipsum jus pro re immobili habetur. 5. Rei interitu, vel formali mutatione l. 36. ff. de usufr. l. 5. S. pen. l. 10. S. 7. quib. m. usufr. am. 6. Cessione, seu consolidatione, si Domino ab usufructuario cedatur, §. 3. b. vel si extraneo cedatur d. §. 3. l. 66. ff. de J. D. Ulp. in fr. tit 20 S. in jure. 7. Confusione, quando usufructuarius sibi proprietatem acquirit l. 27 quib. m. usufr. am. d. §. 3. J. b. quia tunc plenam in re illa incipit habere potestatem, h. e. plenum dominium, adeoq; ex usufructu formali fit causalis §. 4. b. r.

V 2

AD

AD TIT. V.
DE USU ET HABITA-
TIONE.

Ad Rubr.

26. *Quomodo coherent §§.
huius tituli?*

Servitutes minus plenæ sunt (1) *Usus*, qui consideratur vel respectu causæ externæ *pr.* vel causæ internæ, & tunc vel formalis §. 1. vel materialis, qt. est rerum immobilium *d. §. 1. & §. 2.* vel semovementium §. 3. & 4. (2) *Habitatio*, de qua §. 5. His subjicitur transitio ad sequentia §. 6.

Ad *pr.*

27 *Quid est Usus?*

Jus utendi rebus alienis ad cottidianam necessitatem salva earum substantiâ §. 1. h. l. 2. l. 12. §. 1 ff. de usu & hab. adeoq; magis personalis est usus quam usufructus, quia hic deducto usu constitui non potest, potest tamen fructus esse sine usu, si nempe alii usus, alii autem usufructus

ejusdem rei sit relictus l. 14. §. 1 & §. ult. h. l.

Ad §. 1.

Quomodo usus & usufr. inter se conveniunt?

Respectu constitutionis & amissionis nulla hactenus est differentia inter hanc & superiorem servitutem, respectu effectus autem omnino differunt: Nam qui usum fructum alicujus rei habet, is percipit omnes fructus, modo salva maneat substantia, imò jus seu facultatem percipiendi fructus potest alii locare & vendere *l. 12. §. 2. l. 38. l. 67. ff. de usufr. l. 66. de J. D.* qui autem usum habet, is tantum pro utilitate & necessitate suæ familiæ uti, ex reliquo autem nihil percipere potest *l. 12. §. 1. h. l.* nec ulli alii facultatem utendi, quæ hic nomine juris venit, potest locare, aut aliter concedere §. 1. h. quia

quia usus strictâ personæ æstimatione censetur concessus, nisi ex certis conjecturis, quæ vel ex conditione personæ, vel ex qualitate rei desumuntur, aliud constiterit *d. l. 12. §. 4. l. pen. ff. b. t.* Contradistinguitur etiam usufructui, quia hic est dividuus, usus autem, quia nemo pro parte vivere potest, individuus *l. 19. b. t.*

Ad §. 2.

29. Quid confert usus adium?

Ut ipse Usuarius eas possit inhabitare, quos tamen prætereâ possit in aedes illas recipere, exponitur *l. 2. cum seqq. ff. b. t.* imò dum ipse eas inhabitat, inquilinum potest admittere & pensionem ab ipso accipere *d. l. 2. in fin. l. 4. d. t.* aut mulier usuraria hospitem quemcunque recipere nequit *l. 7. b. t.* Proprietarius autem, si integra domus non sit necessaria usuario, pro cætero illâ non potest uti *l. 22. §. 1. b.*

Ad §. 3.

30. In quo consistit usus servi, vel jumentis?

In operis à servo præstandis, operæ enim sunt fructus hominum, adeoq; servitutes personales *l. 3. 4. ff. de oper. serv.* quæ consistunt in actu *l. 1. de oper. serv.* unde etiam acquisitio rerum sequitur, *§. 5. Inst. per quas pers. l. 16. §. f. l. 20. ff. l. 14. pr. b. t.* Non tamen elocare ad opus aliq; quod faciendum usuarius operas servi potest, nisi operæ absolute sint legata *l. 2. ff. de usu leg.* sed bene conducere opus faciendum, & in eo operis servi uti *l. 12. §. pen. Sult. l. 14. ff. b. t.* modo fiat secundum conditionem servi *arg. l. 15. §. 1. ff. de usufr.* Idem juris in jumento esse videtur *§. 3. b.* Notandum autem, quod operæ servi non finiuntur morte usuarii, sed demum servi ipsius *l. 2. ff. de oper. serv. d. l. 2. ff. de usu leg.* proinde hæc servitus non est propriè, sed per analogiam, personalis.

V 3

Ad

Ad §. 4.

31. *In quo consistit usus pecorum?*

Usus pecorum latius quid est, quam usus ovium, proinde pro *vel*, legendum est *veluti*, d. l. 12. §. 2. ff. b. t. Usus autem hic in eo consistit, ut ad stercoreandum agrum illis Usuarius possit uti, ut in suis prædiis imponantur, quia id est stercoreare l. 14. §. 1. ff. de *impens. in rem dot.* quia lac, agni, & lana in fructu sunt: modico tamen lacte uti usuarius non prohibetur, neque n. tam strictè interpretandæ sunt voluntates defunctorum d. l. 12. §. 2.

Ad §. 5.

32. *Quid est habitatio?*

Est jus ad eas alienas inhabitandi salva earum substantiâ. Inter usumfructum autem, habitationem, & usum ædium hoc interest: Qui usumfructum habet, is percipit omne emolumentum, & pro lubitu ædibus, modo substantia maneat salva, utitur: *Habitatio* ad inhabitandi commodum

restringitur, ita ta., ut is, cui habitatio competit, ædes illas possit alii locare, quia habitatio æstimatur à toto inhabitandi proventu: §. 5. b. *Usus a.* restringitur duntaxat ad necessitatem usuarii, unde hanc servitutem habens alii eam locare nequit, quod à Justiniano, ad rescandum veterum dubitationes, ita compendioso responso decisum esse patet ex l. 13. C. de *usufr. & hab.* junctâ l. 10. ff. b. t.

Ad §. 6.

33. *Quid continetur in §. 6?*

Duplex transitio ad titulos subsequentes, quarum altera desumitur ex §. 2. *supr. de reb. corp. & incorp.* altera ex §. 11. *supr. de R. D.* Hactenus enim de rebus incorporalibus ex parte, de modis autem acquirendi juris gentium aliquantò plenius actum est. Jam sequitur acquisitio juris civilis, quæ vel res singulæ, vel res per universitatem acquiruntur, de quibus singulis, sumto initio

initio à modis particularibus, in sequentibus, interrupto qui sunt Usucapio, Donatio, tamen ordine, agendum est, jus accrescendi, legatum, & fideicommissum particulare, *S. 6. b. juncto S. ult. per quas pers. nob. acquir.*

AD TIT. VI.

DE USUCAPIONIBUS, ET LONGI TEMPORIS PRÆSCRIPTIONIBUS.

Ad Rubr.

34. *Quanam est vera hujus Rubricæ lectio?*

Rectius inscribitur hic titulus de Usucapionibus & longi temporis Præscriptionibus, quàm Possessionibus, tum, quia possessio est præscriptionis causa *pr. b. l. 3. S. 3. de A. P. l. ult. pro emt. c. sine de R. J. in 6. tum*, quia illa lectio ex aliis indubitatis locis confirmatur *S. pen. per quas pers. Rubr. C. de long. temp. præscr. Sc.* respectu effectus tamen perinde est sive legatur præscriptio, sive possessio.

35. *Quomodo coherent SS. in hoc titulo?*

Usucapio consideratur in

genere *pr. in specie*, & tunc vel respectu *materiae*, quæ proponit res prohibitas privatorum *S. 1. 2. mobiles S. 3. 4. 5. 6. immobiles S. 7. idq; declarat S. 8. fiscales S. 9. quibus subjicitur regula S. 10. vel respectu forme*, quæ requirit titulum *S. 11. & continuatam possessionem in Successore S. 12. ubi singulare quid in rebus à fisco emittis notatur S. fin.*

36. *Quid est Usucapio?*

Adjectio dominij per continuationem possessionis temporis lege definiti l. 3. ff. b. t. Dicitur Usucapio, seu usus-authoritas, quod per usum h. e. per possessionem, res cum effectu capiatur, seu accipiatur, l. 71. de V. S. l. 4. S. 1. b. l. 48. pr. ff. de A.

de A. R. D. rectius ergò appellatur Usucapio, quam Usucapio, ut vult Gell. l. 7. noct. att. c. 10. dicitur *adjectio dominij* rectius quam adeptio, quia hac refertur ad ipsum effectum, possessio autem illa, per quam Usucapio procedit, paulatim, alluvionis instar, dominium b. f. possessori per tempus adjicit, arg. d. t. l. ii. C. de long. temp. poss. nec Dominus esse intelligitur, quamdiu usucapiendi tempus durat §. pen. Inst. per quas pers. §. 4. de act. additur per continuationem possessionis, quod tempus continuum l. un. C. de Usuc. transf. l. 31. §. 1. b. & diutinam possessionem l. 18. b. & usum non interruptum denotat l. 15. de V. S. c. 8. X. b. t. nam usurpatio est ipsius usucapionis interruptio l. 2. l. 5. ff. b. r. seu interpellatio & inquietatio l. 1. C. de prescr. long. temp. Debet autem illa possessio esse iusta, scil. ut quis rem usucapiendam cum opinione dominii detineat l. 13. §. 1. ff. de publ. in rem. act. sine qua usu-

capio non procedit l. 25. b. t. temporis lege definiti, quia jure civili usucapio est constituta pr. b. inde tempus usucapioni præfinitum, dicitur tempus legitimum, quia ex legis dispositione dependet, vel suffragium temporis l. 24. ff. de donat. inter. vir. aut constitutum tempus l. 2. C. de annal. except. l. 2. de divers. temp.

37, *Quanam est differentia inter Usucapionem & Præscriptionem?*

Ab interpretibus hæ voces promiscuè usurpantur, qui statuunt, jure Codicis omnem Usucapionis ac Præscriptionis differentiam ab Imper. Justiniano esse sublatam, l. un. C. de Usuc. transf. §. t. t. C. de Præscript. long. temp. ad eoque voce usucapionis etiam ipsam præscriptionem temporis includi putant arg. l. 20. C. de pact. Verum enim vero uti ex una eademque causa potest oriri actio & exceptio arg. tit. ff. de dol. mal. juncto tit. ff. de doli except. ita ex possessione

one continuatâ, seu ex usus-
 auctoritate, oritur Usucapio,
 & longi temporis præscriptio.
 Hæc autem inter se ita differ-
 re videntur 1. *Illâ* est ex *L. XII.*
tab. Hanc alii Juri Prætorio,
 alii constitutionibus Principum
 adscribunt. Sed cur non
 & hæc sub usus-auctoritate in
l. XII. tab. continetur? 2. *Illâ*
 est tantum rerum corporali-
 um, adeoq; triennii vel de-
 cennii *l. un. §. cum autem: in*
fin. C. de Usuc. transf. Hæc
 autem modo longi, modo
 longissimi, modo immemo-
 rialis temporis, modo cen-
 tum annorum est *1. 1. de per-*
pet. & temp. 3. *Illâ* Litis C.
 non usurpatur vel interrup-
 pitur *l. 2. §. fin. pro emt. l. 2.*
pro don. l. 18. de R. V. l. 9. §. 6.
ff. ad exh. Hæc autem omni-
 nõ *l. 2. l. 10. C. de præscr. long.*
temp. l. 26. C. de R. V. 4. *Illâ*
 est acquisitio domini, & pro-
 ducit rei vindicationem *l. 3.*
ff. h. t. junctot. t. de R. V. Hæc
 autem est exceptio, quâ tutus
 est, qui legitimè usucepit *l. 11.*
C. de præscr. long. temp. l. 8. C.

de præscr. 30. vel 40. ann. Est
 autem exceptio hæc perem-
 toria contra priorem domi-
 num, ex tempore legibus de-
 finito vim habens: adeoq; est
 species acquisitionis juris se-
 curitatem tribuens possessori
 contra petitem *l. 15. §. 1. ff.*
de cond. indeb. Auth. mala fidei
& l. 7. C. de præscr. long. temp.
 Interim ex possessione tem-
 poris lege definiti oritur *R. V.*
d. l. 8. quæ, an ex usucapione
 directa, ex præscriptione au-
 tem utilis sit, mihi non fit
 verosimile. De jure Canonico
 tamen, præscribere idem ac
 usucapere significare, proba-
 bile fit ex *c. 1. & 2. de Præscr.*
in 6.

38 *Quo jure defendi pot-
 est usucapio?*

Usucapio bono publico in-
 troducitur, ne quarundam
 rerum, sc. à non Dominis tra-
 ditarum, incerta essent domi-
 nia, *l. 1. ff. h. t.* & ut aliquis li-
 tium finis esset *l. fin. pr. ff. pro*
suo. utq; damnatum, quod quis
 sua culpa sentit, luat *l. 203.*
de R. J.

X

de R. J. vix enim est, i. e. non multum abest, ut non videatur alienare, qvi patitur usucapi l. 28. ff. de V. S. adeoq; ipsam Domini negligentiam lex pro alienatione accipit l. 16. ff. de fund. dot. tanquam si rem pro derelicto habuerit; nam negligentia in culpam incidit arg. l. 29. ff. de fidej. Proinde Usucapio non est juri naturali adversa; nec à gentium jure aliena, qvia causæ impellentes, jam nominatæ, ex jure gentium fluunt, nec iure divino prohibita, exemplo Jephthæ Jud. ii. v. 26. nec in Jure Canonico reprobata t. t. X. de Prescript. c. 2. 3. de R. J. in 6. à Romanis autem omnibus modis formata, explicata, & ad pleniorē certitudinem emendata est. Formata l. XII. tab. quam à Græcis Romani acceperunt, ubi *Usus auctoritas fundi biennium esto, ceterarum rerum usus annuus esto.* Usus-auctoritas autem nihil aliud quam usucapionem denotat, quod Cicero tum pro Cæcinnâ, tum in to-

picis adprobat. Explicata & emendata autem est usucapio à Jctis, & Impp. in ff. & Cod.

Ad §. I.

39 *Quanam sunt requisiti Usucapionis?*

(I) Ut tradens sit *non Dominus*, alioquin accipiens statim fieret Dominus §. 40. de R. D. §. pen. per quas pers. (II) ut *ex justo titulo*, h. e. ex causâ ad transferendum dominium habili, tradat, l. 3. §. 21. ff. de A. P. l. 1. & seqq. de publ. in rem. act. junctâ l. 2. C. de Prescr. 30. vel. 40. ann. l. 10. §. 5. ff. de A. R. D. titulus enim possessori causam præscribendi tribuit c. 1. & 2. h. t. in 6. Tot autem sunt tituli, quot sunt modi acqvirendi dominium. l. 3. §. 4. de A. P. (III) *Bona fides*, quæ est ignorantia injustæ possessionis l. 109. de V. S. c. 5. 19. 20. X. de Prescr. junge Exam. V. th. 71. In casu tamen, ubi summa iniquitas b. f. possessorem afficit, scientia rei alienæ usucapionem non impedit l. 28. ff. de nox. act. (IV) *Res non vitiosa*, per

vel per se ad usucapiendum
 habilis *l. 2. h. 2.* Quædam autem
 prohibentur usucapi naturâ,
 quædam autem lege. Ita res
 Italici soli, mobiles vel immo-
 biles, olim quidem, tanquam
 res mancipi, poterant usucapi,
 res provinciales autem, quia
 erant Reipublicæ, non ita,
 quod Justinianus reformavit
l. un. C. de nud. jur. Quir. l. un.
C. de Usuc. transf. (V) *Possessio,*
justa & continua, quam quis
 nactus est animo Domini *l. 3.*
l. 25. 31. ff. h. t. (VI) *Tempus*
constitutum, quod ex consti-
 tutione Justiniani in re mo-
 bili est triennium, in re im-
 mobili inter præsentis, scil.
 qui in eadem Provinciâ habi-
 tant *l. fin. C. de Præscript. long.*
temp. decennium, inter ab-
 sentes vicennium *pr. b. l. un.*
C. de Usuc. transf. Tempus au-
 tem hoc non currit de mo-
 mento in momentum, uti fit
 in *l. 3. §. 3. de min. & l. 6. de O.*
& A. Sed de die in diem, ad-
 eoq; dies captus habetur pro
 completo *l. 6. l. 7. ff. h. t. l. pen.*
tr. ff. de divers. temp. præscr.

Ad §. 1. 2. & §. 3.

40 Quæ est qualitas rei
 usucapiendæ?

1. Ut sit in commercio,
 quia usucapio est dominii ac-
 quisitio *l. 3. h.* talis autem non
 est liber homo *l. 6. C. de in-*
gen. man. l. 3. C. de long. temp.
præscr. neque res divini juris,
 quia possideri ne utiquam pot-
 est, *l. 30. §. 1. ff. de A. P.* neq; res
 publicæ, vel universitatis *l. 9.*
45. ff. h. t. 2. Nec lege pro-
 hibebatur *l. 24. h. t.* talis est ser-
 vus fugitivus, quia is furtum
 sui domino suo facit *l. 1. C. de*
serv. fug. l. 60. ff. de Furt. & ita
 etiam res quævis furtiva, quæ
 L. XII. tab. & L. Attiniâ usucapi
 non potest *l. 33. pr. b. l. 25. de*
V. S. quia vitium furti est re-
 ale, quod ipsam rem comita-
 tur *l. 11. C. de A. P. l. 7. C. pro emt.*
 proinde potest à quovis pos-
 sessore, quovis tempore, et-
 iam non refuso pretio, vindi-
 cari *§. 3. b. junctâ l. 2. C. de*
Furt. Verba autem L. Attinæ
 refert Gell. *l. 17. c. 7. Quod.*
subrebitum erit ejus rei.
 X 2 aberna.

æterna auctoritas. esto. id est, rei subreptæ & furtivæ æterna auctoritas esto, nullaq; usus-auctoritate perimatur. Verbum enim *auctor* in antiquis formulis domini assertorem significabat: aliud itaque est legis auctoritas, seu jus vindicandi, aliud autem usus-auctoritas. Longissimi tamen temporis præscriptio, ex Constitutionibus Principum, possessorem tueretur *l. 3. §. 4. C. de Præscr. 30. vel 40. ann. l. 1. §. 1. C. de ann. except.* Eo etiam refertur res vi possessa ex *L. Juliâ & Plauriâ §. 2. b. l. 33. §. 2. ff. eod.* Sed & hic longissimi temporis præscriptio per constitutiones obtinet *l. fin. C. unde vi Auth. male fidei C. de præscript. long. temp.* Caterum si per vim compulsivam aliquis fundum suum distrahere coactus fuerit, & emtor illum alii vendiderit, longi temporis præscriptione tertius possessor, quia hoc casu voluntas, ut ut coacta, titulus, & pretium accessit, dominum, vel

ejus heredem submovebit, *l. 3. C. de his quæ vi metus ve.*

41. *Quot annis Servus, quem hodie proprium hominem vocamus, libertatem usucapit?*

Qui ex justo initio, h. e. bonâ fide, sine interpellatione domini, per vînginti annos in possessione libertatis moratus est, ipsi longo tempore obtenta possessio firmam præstat libertatis defensionem *l. 2. C. de long. temp. præscr. quæ pro lib.* Illud autem tempus non est inter præsentés decennium aut inter absentes vicennium, uti quibusdam, per *l. 16. §. 3. ff. qui s' à quib. man. placet*, sed indistinctè vicennium, tum quia in d. t. illa distinctio non occurrit, tum quia positâ illâ dictus titulus esset superfluous, cum de longi temporis possessione sit communis titulus *33. lib. VII. Cod. tum* quia in præscriptione libertatis non requiritur titulus, in cuius locum tempus proluxius videtur surrogatum. Qui autem

tem

tem ex malâ fide in libertate moratus fuit, & actus libertatis sine interpellatione domini exercuit, quadraginta annis malam fidem purgasse cenfetur *l. 4. in fin. ibi, super q. sua. C. de præscr. 30. vel 40. ann.* Sin verò in fervili, affcriptiâ, aut talliabili, ut vocatur, conditione status sui conscius vixerit, ita ut latitet, dominoq; vindicandi facultatem præcludat, aut dominus ejus operâ non indigeat, dummodo ejus pater, filius aut cognatus, tanquam pars corporis ejus, in culturâ glebæ permanserit, præscriptione 40. ann. non liberatur *l. 22. §. 1. C. de agr. & cens.* quod eò certius statuendum, quia Jure Can. mala fides nullo tempore permittit præscriptionem *c. 2. de R. J. in 6. c. 5. & c. 5. fin. X. h. t.* sed domino oportet celeri reformatione succurri *l. 14. C. d. r. de Jure Lubecensi* tamen si per annum & diem ejus civitatis, ubi illud jus viget, civis fuerit, nec libertatis controversiam

passus est, ab omni impetitione de cætero tutus est. *l. 1. t. 3. artic. 3.*

Ad §. Sed tamen. 4. 5. & 6.

42. Quot modis potest usucapio in rebus mobilibus procedere?

1. Rem defuncto commodatam, vel ei locatam, vel aliâ sine titulo dominii ab eo possessam, & in hereditate repertam, non potest heres ejus, qui eandem hereditariam esse putat, usucapere, quia heres ut bonæ vel malæ fidei, ita etiam in titulo defuncti successor est, nec potest vitia defuncti ignorance suâ excludere *l. 4. C. de præscr. long. temp. l. 11. §. 2. ff. de publ. in rem. act. l. 11. ff. de divers. temp. præscr. l. 11. C. de A. P.* Si tamen alii, bonâ fide accipienti, eandem rem vendiderit, quin is usucapere possit, non est dubium, quia hic nec furti vitium, §. 4. b. sed omnia potius requisita usucapionis adsunt, junge §. 1. b. 2. Partum ancillæ usufructuarius quidem usuca-

usucapere non potest, si maximè bonam fidem habeat, quia ignorantia juris in usucapione non prodest *l. 31. ff. b. t.* juncto §. 38. de R. D. sed si eum b. f. alienaverit, inde usucapionis incipit facultas *l. 36. eod.* adeoq; accipiens potest usucapere, quia neque vi possessum, neque furtivum possidet *l. 38. d. t.* 3. Plures modi, quos procul dubio §. 6. b. respicit, petendi sunt ex *l. 36. §. 1. ff. b. l. 4. pr. pro leg. l. 57. ff. mand. l. 5. pro derel.*

Ad §. Quod autem, 7.

43. *Estne facilius immobilium ac mobilium usucapio?*

Omninò, uti enim rerum immobilium non potest committi furtum, quod à ferendo derivatur, §. 2. de furt. ita is, qui sine vi possessionem fundi vacantis, h. e. qui possessore caret, *l. 37. ff. b. t.* nam simplex domini absentia locum vacantem non facit *l. 6. §. 1. ff. de A. P.* nactus est, non potest eum usucapere, quia scit

fundum suum non esse, nec se ex justâ causâ eum possidere *l. ult. C. unde vi.* sed is, qui bonâ fide ab eo, qui malâ fide possedit, fundum accepit, poterit eum longâ possessione usucapere §. 7. b. l. 4. §. 22. & §. 28. l. 33. §. 2. l. 37. 38. ff. b. t. Novellarum jure tamen distinguitur inter antiquum Dominum ignorantem, & scientem, ita ut hic demum longi, ille autem longissimi temporis præscriptione excludatur *Nov. 119. c. 7.*

Ad §. Aliquando, 8.

44. *Quomodo aliàs vitium rei usucapiende purgatur?*

Si res furtiva vel vi possessa in domini, non ejus cui surrepta est, potestatem redierit, *l. 4. §. 6. b. t. h. e.* si dominus eam tanquam suam receperit, ita ut ei amplius avelli nequeat *l. 4. §. 12. b. t.* vel si dominus æstimationem litis acceperit, vel si furi eam vendiderit, *l. 84. de Furt. l. 4. §. 13. l. 32. ff. b. t.* Quid si dominus tanquam debitor

debitor surripuerit creditori pignus, proceditne hoc casu usucapio emtori? Hoc Affirm. Sabiniani *d. l. 4. §. 21. l. 5. ff. pro emt.* Negant autem Proculeani *l. si quid fin. b. & horum sententia prævaluit l. 6. C. pro emt.* Alii distinguunt inter rem debitoris propriam & alienam.

Ad §. 9.

45. *Quid juris circa bona fiscalia?*

Res fisci, tum ne Princeps per usucapionem damnnum capiat, tum quia non sunt res singulorum, usucapi non possunt *l. 18. l. 24. b. t.* Res autem vacantes seu caducæ, quæ successorem legitimum non habent, *l. 4. C. de bon. vac.* sed aliquã ex causa in fiscum cadunt *l. 3. ff. de his quæ in testam. del. l. 9. ff. de S. C. Silan.* fisco tamen nondum nunciatæ, quadriennio usucapiuntur *l. 1. C. de quon. prescript.*

Ad §. Novissimè, 10.

46. *Quenam est regula generalis circa objectum?*

Nec traditio, nec titulus, nec bona fides, ad usucapionem sufficiunt, ubi res usucapienda in se vitium, vel ex personâ, vel ex re habet *l. 24. ff. b. t. junctâ l. 10. b. t.*

Ad §. Error, II.

47. *Causa seu titulus usucapionis qualis esse debet?*

Non tantum justa, *l. ult. C. de usuc. pro her.* sed insuper nec erronea, error enim falsæ causæ usucapionem non parit *§. II. b. quia nemo sibi ipsi causam possessionis potest mutare l. 33. §. 1. ff. b. t. l. 2. §. 1. ff. pro her.* Nec refert si sit error juris *l. 31. b. t.* si sit facti proprii *l. 27. ff. b.* nisi causa erroris justa sit *l. 2. §. 15. l. II. pro empt. l. 48. b. t.* tunc enim is usucapit pro suo *l. ult. ff. pro suo.* Error autem facti alieni usucapioni haud nocet *l. II. ff. pro emt.*

48. *An is qui dubitat possit usucapere?*

Non, quia is qui ab initio dubitat non est bonæ fidei posses.

possessor, adeoq; facile res in vitium furti caderet *l. 1. 4. 6. 7. C. pro emt. c. 5. & c. ult. X. de presor.* in dubio autem bona fides præsumitur. *l. 17. C. de R. V.*

Ad §. Diutina, 12.

41) *Quomodo heredi usucapiensis continuatur possessio?*

Quoniam heres personam defuncti in omnibus, quæ juris sunt, repræsentat *l. 62. de R. J. juncta l. 48. §. 1. ff. de A. R. D. l. 11. ff. de divers. temp. presor.* non sine æquitatis ratione receptum est, ut omninò possit auctoris sui jure uti *l. 14. ff. d. t.* Si itaq; usucapiensis defuncti possessio fuerit justa, hæc sine omni exceptione prodesse potest successori, & sic optimâ ratione continuari *l. 20. ff. b. juncta l. 13. §. 4. ff. de A. P.* & hoc aded verum est, ut nec mala fides superveniens, *l. 15. §. 2. ff. b. t.* nec mala fides heredis, usucapioni de jure civili obstat *l. 43. b. l. 2. §. 19. ff. pro emt.* quamvis de jure canoni-

co bona fides semper requiratur *c. 5. & c. fin. X. b. t.* Si autem possessio defuncti malâ fide cœpta sit, heredi bona fides non prodest, nam si initium usucapionis fuerit vitiosum, bona fides superveniens vitium illud non purgat. arg. *l. fin. C. de long. temp. poss.*

50. *Sed quid juris est in Successoribus singularibus?*

Emtores, donatarii, legatarii, & qui præterea speciali titulo suos laudant authores, quamvis magis facti quam juris successores sint, arg. *l. 13. §. 4. l. 23. l. 30. §. 5. ff. de A. P.* attamen Rescripto speciali Severi & Antonini idem in hisce, æquitatis intuitu, ut possessio illis continuetur, constitutum patet *§. 12. in fin. adeoq; emtor, venditori succedens, accessione temporis utitur l. 14. ff. b. l. 2. §. pen. ff. pro emt.* semper tamen requiritur bona fides *l. 2. §. 17. & pen. ff. pro emt.* Imò specialis Successor, dum habet bonam fidem

dem, à se ipso potest inchoare possessionem, utut auctor eius fuerit in malâ fide *l. 5. ff. de divers. temp. junge §. 4. b. t.*

Ad §. fin.

51. *Quomodo res à fisco acceptæ usucapiuntur?*

Quoniam ærarii & fisci eadem hodiè ratio est, res fisci intelliguntur bona Principis quâ Princeps, quæ hactenus à bonis patrimonialibus Principis distinguntur. In illis tamen rebus usucapiendis triplex jus proponitur 1. Ex Edicto D. Marci, quo emtor adversus Dominum quinquen-

173
nio defendebatur *l. ult. C. si advers. fisc.* 2. Ex constitutione Zenonis, ex quâ emtor rei fiscalis statim fit dominus, ne fides hastæ fiscalis convellatur, sed fiscus ipsi domino intra quadriennium tenetur *l. 2. C. de quad. prescr.* 3. Ex constitutione Imperatoris Justiniani, quæ constitutionem Zenonis ad substantiam Principis privatam, & ad Augustæ donum produxit, ut accipiens statim sit securus, dominus autem quadriennii præscriptione excludatur *l. 4. C. de quad. prescr.*

AD TIT. VII.

DE DONATIONIBUS.

Ad Rubr.

52. *Quid est Donatio?*

Donatio, q. doni datio *l. 35. §. 1. ff. de mort. caus. don.* à donando rectè derivatur *l. 194. de V. S. & quoque munus, licet verbum hoc latius sit, dicitur l. 214. §. 18. d. 1. modo ipsam denotat materiam l. 4. ff. b. modo autem actum do-*

nandi *l. 1. §. passim b.* Et, quod ad hanc significationem attinet, definitur: *Actus quo quis gratuito & nullo cogente rem suam in aliquem confert l. 29. b. t. l. 82. de R. J. d. l. 214.*

53. *Quomodo Donatio est modus acquirendi juris civilis?*

Factum quidem donandi,
Y seu

seu merum liberalitatis exercitium, ante jus civile fuit, & ex Gentium jure, ex quo sunt dominia distincta, originem sumit; imò & traditio, per quam transfertur dominium, adeoq; modus acquirendi ejusdem juris est §. 40. de R.D. Quatenus autem Romani res suas titulo donationis ad peregrinos transferre non possunt, & donatio olim insinuationem apud acta, & mancipationem ad valorem sui requirebat l. 4. §. 7. C. Tb. b. t. junge §. 2. b. t. eatenus de jure civili formata est l. 35. §. 5. C. b. t. junct. l. 6. ff. de J. & J. Quod ex donatione mortis causa, de qua etiam ideo primo loco egit §. 1. b. & ex donatione propter nuptias, expressè liquet §. 3. b. itaque juris civilis esse donationem patet ex §. fin. ff. de usu & hab. Dicendum proinde quod donatio, in genere & materialiter considerata, sit juris gentium: formaliter autem est juris civilis, quia à jure civili fuit informata l. 25. 27. 30. 34. C. b. t.

54 Quomodo coherent §§. hujus tituli?

Donatio proponitur in pr. declaratur autem in speciebus, quarum alia mortis causa, de qua §. 1. vel inter vivos, quæ simplex §. 2. vel ob causam nuptiarum §. 3. donationi autem subjicitur tertius acquirendi modus, nempe jus accrescendi in servo communi §. 4.

Ad pr.

55 Quomodo donatio potest esse acquisitio dominii, cum sapius per conventionem fiat?

Quatenus fit per traditionem est modus acquirendi dominium, & eatenus de eâ hic principaliter tractatur, ita non tantum in donatione inter vivos simplici, quatenus per traditionem fit, quæ propriè donatio appellatur l. 1. b. t. transfertur dominium, verum etiam in donatione mortis causa, quæ effectus intuitu legatis est comparata §. 1. b.

§. 1. h. l. fin. C. de mort. caus. don. junctâ l. 64. de furt. l. 80. de leg. 2. & idèd, utut aliàs revocabilis, tamen à morte testatoris, ad exemplum legatorum, plenas vires capit, l. 2. ff. de publ. in rem act. Donatio etiam propter nuptias disertè ab Imperatore Justiniano inter modos acqvirendi refertur §. 3. b. unde etiam respectu hujus donationis competit mulieri actio in rem Nov. 61. c. 1. auth. permissa C. de don. ante nupt. auth. sive à me C. ad SC. Vell. Quatenus autem donatio fit per conventionem, est modus acqvirendi obligationem, de quâ plenius §. 2. b.

Ad §. 1.

56. Quomodo fit mortis causa donatio?

Tripliciter, vel quis sine metu periculi, solâ cogitatione mortalitatis, donat; vel ob periculum aliquod imminens, ita donat, ut statim accipientis fiat; vel si quis, periculo commotus, non sic dat ut statim accipientis fiat, sed

tunc demum, cum mors fuerit insecuta l. 2. l. 35. §. 4. ff. de mort. caus. don. de eo autem solo, quod mortis mentio in donatione facta, vel quod in eventum mortis dilatus sit effectus, non statim esse videtur mortis causa donatio, quia sæpè mors est causa donationis, ubi tamen non est mortis causa donatio l. 27. l. 42. §. fin. ff. d. r. Uti autem hæc non indiget insinuatione, ita tamen quinque testibus presentibus debet fieri, ut sortiatur effectus ultimæ voluntatis l. fin. C. d. r. Notanda interim inter mortis causa donationem, & quæ mortis causa quis capit, differentia l. 38. ff. h. t.

57. Quot modis irrita fit hæc donatio?

Tribus, (1) si supervixerit, & periculum evaserit, is qui donavit, (2) si eum donationis poenituisse, nam irrevocabilis donatio inter vivos potius facta censetur d. l. 27. & (3) si prior decesserit is cui donatum est §. 1. Inst. l. 16. 35. §. 4. d. t.

Y 2

58. Quâ

58. *Qua ratione hac donatio ad exemplum legatorum est redacta?*

Conveniunt (1) ratione effectus, ita, respectu actionum, ex nullâ parte ab similibus est legatis *l. fin. C. b.* (2) Hæc etiam morte demum plenè confirmatur *arg. l. 4. ff. de adm. leg. d. l. 27. ff. b. t.* (3) Ipso jure quoque post mortem donatoris, utut traditio præcesserit *d. l. 38. l. 42. h. l. 9. §. 5. de A. R. D.* transfert dominium *l. 1. in fin. §. l. seq. ff. de publ. in rem.* & (4) quarta falcidia, ubi opus est, detrahitur *l. 5. C. ad l. Falc.* (5) à donatario potest etiam aliquid mortis causa relinqui *l. 9. C. de fideic.* (6) Ipsi insuper æquè ac legatario potest substitui *l. 1. C. b. t.* (7) Ubique 5. testes requiruntur *l. fin. C. b.* (8) Inter plures donatarios jus accrescendi etiam locum habet *l. un. §. 14. C. de cad. toll. jungel. 7. C. b. §. l. 18. ff. de bon. poss. contr. tab.* Differunt tamen *l. quod legatum præste-*

tur ab herede, donatio m. c. à donante, 2. donatio hæc non confertur in ignorantem ut legatum l. 38. ff. b. 3. Donatio hæc non aditâ hereditatè non valet, sœcus ac legatum *l. 1. ff. de injust. rupt.* 4. Donatio m. c. revocatur cessante periculo, sœcus ac legatum *§. 1. b. l. 19. ff. de R. C.*

Ad §. 2.

59. *Quomodo perficitur donatio simplex?*

Quando res, nullo jure cogente, alicui sine mortis cogitatione inter vivos conceditur, quod fit, 1. *Traditione*, & sic est modus transferendi dominium *l. 1. §. 1. de Off. Proc. Cas. §. 40. de R. D.* inde parit actionem in rem *l. 2. ff. de publ. in rem. act.* 2. *Stipulatione*, & tunc producit verborum obligationem, quæ mater est conditionis certi, vel actionis ex stipulatu *pr. Inst. de V. O.* 3. *Pactis*, quod utut de jure Pandectarum sit nudum, de jure Codicis tamen parit conditionem ex §. 2. *h. l. 35. C. eadem.*

Nov.

Nov. 162. junctā l. un. ff. de cond. ex lege. per has enim actiones traditionis necessitas incumbit donatori *d. §. 2.* qui tamen, dummodo dolus absit, non tenetur de evictione *l. 18. ff. b.* nec ultra quam facere potest *§. 38. l. de act.*

60. Quæ est hujus donationis sollemnitas?

Si quingentos solidos, h. e. aureos ungaricos, excedat, quatenus illam quantitatem ampliavit, insinuationem, i. e. publicationem & relationem ad acta, requirit *l. 34. §. 1. l. 35. §. ult. C. b. Nov. 162. c. 1. §. 2. tum* propter probationis facilitatem, tum propter Magistratus auctoritatem, ne quis re suâ prodigaliter utatur *d. l. 34. pr. §. 1. C. b.* nisi donatio facta sit pro redimendis captivis, vel ob collapsam domum restaurandam, vel à Magistro militum in milites, vel à Principe in privatum, vel à privato in Principem, *l. 34. l. 36. C. b. l. 19. C. de SS, Eccl. Nov. 52. c. 2,*

61. Quomodo hæc donatio revocatur?

Ob donatarii ingratitude-
nem, uti enim donatarius ad *avridage* i. e. remunerationes obligatus est, utut sine ulla juris necessitate, donatori *l. 25. §. 11. ff. de pet. hered.* ita propter quinque causas, in *l. ult. C. de revoc. donat.* expref-
sas, tanquam ingratus donati-
one privatur. Imò etiam pro-
pter supervenientiam libero-
rum, quod praxis ex interpre-
tatione *l. 8. C. d. t.* adprobat, &
si liberi legitimam habere
nequeant, donatio inofficiosa
ad legitimam usque revoca-
tur *l. 25. §. 8. C. de inoff. donat.*

Ad §. 3.

62. Quanam est donatio inter vivos ob causam?

Illæ est vel propter causam
preteritam, uti donatio remun-
neratoria, quæ est merces be-
neficii præstiti *l. 27. ff. b. t.* un-
de permutationis genus esse
perhibetur *d. l. 25. §. 11. l. 34. in fn. b. l. 12. pr. ff. mand.* vel
propter causam futuram, quæ
olim

Y 3

olim dicebatur ante nuptias, quia originaliter tantum ante nuptias, ex Constit. Constantini fieri poterat *l. 15. C. de don. ant. nupt.* ex Constitutione Justiniani tamen constante matrimonio etiam potest augeri *l. 19. C. d. t.* Ex constitut. Justiniani autem dicitur propter nuptias, quia stante matrimonio potest constitui & augeri, *l. pen. ult. C. d. t.* appellatur autem, compensatio dotis, contraria dos, nuptiale remedium, & levamentum dotis, quia doti & in quantitate, & in pactis de lucro, debet exæquari *Nov. 42. c. 2. Nov. 97. c. 1.* unde *Auth. equalitas C. de Pact. convent.* quæ derogat *l. 19. C. d. t.* Dominium tamen ejus in uxorem non transit, *Nov. 61. c. 1. l. 29. C. de J. D. & Auth. seq. C. de J. D.* ubi vindicationis verbum latè, pro quavis actione in rem, sumitur, arg. *l. 23. de leg. 3. §. 15. J. de act.* quia hypothecam tantum habet, nec fructus ad eam pertinent, quia maritus sustinet, loco fructuum ex dote, onera matrimo-

nii arg. *l. 20. C. de J. D. l. 1. l. 56. §. 1. ff. eod.* Hodie hæ donationes ex usu recesserunt, nisi quod inter Illustres & Nobiles sæpi' mulieri constituatur dotalitium aliquod, Germ *Leibgeding / vel Leibzucht.*

Ad §. 4.

63. *Quale hic est Jus accrescendi?*

Non quod ex ultimâ voluntate, de quo §. 8. *de leg.* sed quod ex manumissione servi communis provenit. Servus enim communis duorum, ex manumissione unius domini, nihil consequeretur, quia libertas erat individua *l. 9. l. 30. ff. de lib. caus.* Quod Justinianus favore libertatis immutavit, constituitq; dominum inhumaniorum portionis suæ pretium, quod definivit *l. 1. §. 5. C. de comm. serv. man.* invitum accipere debere, vel experiri, ut oblatum per publicas personas, in æde sacra deponatur *d. l. 1. §. 2. C. d. t.* quod in privilegiū libertatis, contra jus commune, receptum est, *l. 11. C. de contr. emt.*

AD

AD TIT. VIII.
 QVIBUS ALIENARE LICET
 VEL NON.

Ad Rubr.

64. Quid est alienare?

Alienare hic idem est ac alienum facere, & dominium transferre, l. 1. C. de fund. dot. & ita etiam hypothecam, cujus effectus est distractio, complectitur l. ult. C. de reb. al. non al. definitur ergo alienatio, *omnis actus per quem dominium in aliquem transfertur d. l. 1. l. 28. Et l. 67. de V. S. l. 8. §. 2. ff. de alien. jud. mut. l. 4. C. de præd. min.*

65. Quomodo coherent

§§. in h. t.?

Proponuntur in hoc titulo Paradoxa, quatenus quidam qui dominus est, propter rei qualitatē, eam alienare non potest pr. & quidam qui dominus non est, rem alienare potest §. 1. quidam autem propter personæ conditionem alienare nequit §. 2.

66. Quid in h. t. præprimis notandum?

Quod duæ hic proponantur regulæ, & harum exceptiones. I. Dominus rem suam potest alienare l. 21. C. mand. §. 40. de R. D. §. 5. tit. seq. l. 2. ff. si à par. quis man. l. 7. C. de rel. & sumt. fun. Quidam tamen qui est dominus rem suam non potest alienare, de quo pr. & §. 2. II. Qui non est dominus, non potest rem alienare l. 3. l. 14. C. de R. V. quia nemo plus juris in alium transferre potest, quam ipse habet c. nemo de J. R. in 6. l. 20. ff. de A. R. D. Quidam tamen qui non est dominus potest dominium transferre §. 1. h.

Ad pr.

67. Quomodo maritus est dominus dotis?

Uxor quidem rei in dotem datæ dominium naturale retinet l. pen. C. de J. D. & ejus, licet

licet in bonis mariti sit, esse dicitur *l. 75. ff. eod. l. 7. ff. de pact. dotal.* unde etiam commoda, quæ non sunt in fructu, *l. 4. l. 10. §. 1. ff. de J. D. & pericula, nisi res æstimata data sit l. 69. §. 8. d. 2. l. 51. ff. sol. matr.* ad eam pertinent, *d. l. 10. pr. l. 36. d. 2.* cum & soluto matrimonio eam pleno jure vindicare possit *t. t. sol. matr. d. l. pen. C. de J. D.* velut suum patrimonium *l. 3. §. 5. ff. de min. l. 16. de rel. & sumt. fun.* Dominium tamen civile ipso jure ad maritum transfertur *d. l. 75. l. 13. §. 2. ff. de fund. dot.* quod nec ipsi invito auferri potest *l. 23. C. de J. D.* Inde maritus omnes lucratur rei dotalis fructus, tam naturales, quam civiles *l. 7. l. 10. ff. l. 20. C. d. t.* quamvis hi propriè non sint in fructu *l. 121. de V. S.* inde etiam marito rei in dotem datæ vindicatio competit *l. 11. C. d. t. junctâ l. 27. §. 2. ff. de aur. & arg. l. 9. C. de R. V.* hoc tamen dominium est limitatum & revocabile, ad eoque secundum actus quos-

dam administratorios tantum intelligendum *d. l. pen.* itaque maritus culpam & diligentiam præstat *l. 18. §. 1. l. 66. pr. ff. sol. matr.*

68. *Quid proinde circa alienationem rei dotalis notandum est?*

Maritus prædium dotale in dotem acceptum, sive sit rusticum, sive urbanum, L. Julia alienare prohibetur, etiamsi mulier consentiat *l. 1. l. 13. §. t. t. de fund. dot.* Ex Constitutione Justiniani autem, qui nimium quantum de mulierum periculo sollicitus fuit, illa prohibitio eò extenditur, ut nec valeat alienatio, etiamsi mulier consentiat *l. un. §. ult. C. de R. U. A.* dummodo res illa sit in æstimata data, vel æstimatio in eum duntaxat finem facta, ut sciatur quantum soluto matrimonio reddendum, & quæ deteriorationis habenda sit ratio *l. 21. C. de J. D.* quæ DD. dicitur æstimatio taxationis. Quando autem fundus est æstimatò in dotem

dotem datus, æstimatioq; illa, venditionis causa facta, ejus dominium jure perpetuo in maritum transit, & uti periculum rei sustinet, ita etiam alienandi potestatem habet *d. l. un. §. 9. & §. 15. C. de R. U. A. l. 12. §. 1. ff. l. 5. 10. C. de J. D.* Sic etiam alienatio valet, si semel atq; iterum mulier consentiat & maritus solvendo sit *Nov. 61. c. 1.* Atque sic res mobiles dotales, præsertim si non fuerint pretiosæ, maritus alienare potest *l. 3. C. de J. D. l. 3. §. 2. ff. de suis & leg. her. l. 1. C. de serv. pig. dat.* Quod autem hic dicitur de marito, idem etiam refertur ad sponsum *l. 4. ff. de fund. dot. d. l. un. §. 27. 29. C. de R. U. A.*

69. *Quomodo res dotalis ad uxorem redit?*

Quoniam res dotalis ab initio uxoris fuit, & naturali jure in ejus permanfit dominio, secundum subtilitatem legum autem ad mariti substantiam pervenisse videtur, (1) Uxor, si prædium alienet ma-

ritus, quia alienatio illa ipso jure nulla est *pr. h. rei vindicationem habet l. 3. C. de R. U.* quæ etiam in oppignoratione à marito facta obtinet; *pr. h. d. l. un.* adeoq; (2) mulieri, si maritus ad inopiam deductus, parum idoneus factus sit, etiam constante matrimonio, ita tamen, ut prohibita alienandi potestate, fructus ad sustentationem matrimonii convertantur, actione in rem, vel hypothecariâ plenissime consulitur *l. 29. & 30. C. de J. D.* (3) Si autem dissolutum fuerit matrimonium, mulier, sive res sit immobilis, sive mobilis, sive se movens, & tunc sive æstimata sive inæstimata, illam habet prærogativam, ut omnibus creditoribus, etiam anterioribus, præferatur, adeoq; rem dotalem reperere potest rei vindicatione, vel hypothecariâ, vel ex stipulatu actione *§. 29. J. de act. d. l. un. & l. 30.* quæ septies in novo Consistorio Palatii Justiniani recitata dicitur, *C. de J. D.* Imò pro rebus ex dotali pecunia

Z

cunia emtis, utilem habet rei vindicationem *l. 54. ff. d. t. ubi verbum videtur* utilem rei vindicationem innuit.

Ad §. 1.

70. Quomodo Creditor potest pignus alienare?

Quoniam Creditori in hunc finem pignus traditur, ut, debitore non solvente, illud distrahere, jusq; suum exequi *l. 1. ff. de reb. eor qui. & ex distracto pignore suum consequi possit l. 7. l. 9. l. 11. C. de distr. pign.* alienatio pignoris ipsi permessa est *l. 13. §. 1. de distr. pign.* Quoties itaque 1. pactum de alienando pignore additum est, illi pacto, nisi sit contra bonos mores *l. fin. C. de pact. pign.* sine denunciatione standum est *l. ult. §. 1. C. de jur. dom. impetr. l. 12. C. de coner. Stip.* Si autem 2. de distrahendo nullum pactum sit adjectum, una denunciatio, vel judicialis sententia cum biennii lapsu, ex quo attestatio missa, ad distractionem pignoris requiritur *l. fin.*

C. de distr. pign. l. fin. §. 1. C. de jur. dom. imp. Si 3. pactum de non alienando sit adjectum, quia hac conventionem pignoris causa redderetur inutilis, pactum quidem in effectu pro non adjecto habetur, hoc tamen operatur, ut post trinam denunciationem ad distractionem usque biennium sit expectandum *l. 4. ff. de pign. act. l. 73. de furt.*

71. Sed quid si Creditor voluerit dominium pignoris impetrare?

Observare debet ordinem in *d. l. ult. C. de jur. dom. impetr. præscriptum.* Hodie tamen, & quidem ex Stylo curiæ Ducatus Mechlenburgici, factâ immissione, & per Commissarios æstimatione, per Executorem adjudicatio decernitur, quæ hætenus dominium rei taxatæ creditori tribuit, & jus hypothecæ, quod alius fortean antiquius vel potius habet, tollit, adeoq; quod nostrum est sine facto nostro, nobis etiam invitis, &

adeoq; mutuam, quod ab initio erat nullum, ex post facto conualescit *l. 13. §. 1. ff. d. t.* hæc proinde conditio potius est ex consumptione, quam ex numeratione, arg. *l. 29. ff. de pos.* Si autem debitor conditionem creditoris scivit, & ita in malâ fide fuit, datur contra eum, si quoquo modo possideat, vel dolo possidere desierit, actio ad exhibendum, quâ totum consequi potest, quod suâ interest *l. 3. §. ult. l. 9. pr. ff. ad exhib.* juncto *§. 3. I. de off. jud.* datur etiam conditio furtiva *l. 16. §. 1. ult. ff. de cond. furt.* *§. 26. de R. D.* permittitur insuper rei petitæ æstimatio, ut possessor ex jure jurando damnetur *d. l. 3. §. 2.*

74 Quomodo Creditor pupilli vel minoris potest tunc solvere?

Si debitor ex fœneratitiâ forsitan cautione solutionem facere desiderat, tutoris auctoritate & minoris consensu, ita tamen, ut prius sententia judicialis sine omni damno celebrata hoc permiserit, id

facere debet, ut causam hanc plenissima securitas sequatur, nec in posterum inquietetur debitor *l. 25. C. de adm. tut.* Si autem sine decreto vel judiciali sententia solverit debitor, pupillo restitutio in integrum, si læsus fuerit, competit, *l. 1. C. si advers. sol.* junctâ *l. 1. C. si tut. vel Cur.* aut si pecunia extet, vel pupillus aut minor factus sit locupletior, debitor conventus exceptione doli defenditur *l. 57. l. 173. §. ult. §. l. 203. ff. de R. J. l. 15. 47. §. 1. ff. de solut.* junctâ *l. 5. pr. §. 1. ff. de auct. Tut.* Pupillus autem solvere creditori suo nequit, *l. 1. §. fin. ff. de min.* sed si nummi extant datur rei vindicatio *l. 14. §. ult. ff. de sol. sin a. consumti sint.* pupillo utique acquiritur liberatio, modo ex justâ obligatione debeantur *l. 19. §. 1. de R. C. d. l. 14. §. ult. l. 9. §. 2. de auct. tut.* adeoq; in favorem pupilli solutio hæc, quæ stricto jure invalida erat, ad liberationem ejus proficit *d. l. 14. l. 29. ff. de cond. in deb.* ne pupillus damno afficiatur. AD

AD TIT. IX.
PER QVAS PERSONAS NO-
BIS ACQVIRITUR.

Ad Rubr.

75. *Quomodo coharent*

§§. in hoc tit. ?

Pincipium hoc desumptum est ex l. 10. ff. de A. R. D. ex quo paragraphorum subsequentium ordo desumitur. Persona enim acqvirens vel immediatè sibi per semetipsam acqvirit, vel medietè per alios, de quibus agitur in genere pr. in Specie autem & declarativè, quatenus personæ acqvirentes sunt subjectæ vel extraneæ: Illæ vel sunt in potestate patriâ §. 1. & 2. vel dominicâ, & sic servi proprii §. 3. vel alieni §. 4. Hæ, sc. extraneæ, sunt procuratores §. 5. quibus subjicitur subsequentium titulorum contextus §. ult.

Ad §. 1.

76 *Quomodo per liberos in potestate P. constitutos acqviritur?*

Jure veteri, omnia indistin-

ctè Patri, propter vinculum P. P. excepto tamen castrensi vel q. castrensi peculio, quod filiusf. industriâ suâ in militiâ sagata vel rogata acqvissit, in quibus pater nihil juris habet l. 10. ff. de pec. castr. l. 3. C. eod. l. 2. C. ad SC. Maced. l. fin. C. de inoff. testam. acqvirebant, ita ut plenum in patrem transferret dominium l. 79. de A. H. l. fin. C. de usuf. Hoc autem inhumanum Imperatori Justiniano visum est, proinde ut in peculio profectitio, quod ex Patris re, vel ex Patris occasione profectum est, antiqvum jus patri maneat illibatum. In peculio autem adventitio, quod ex aliâ causâ filiusfam. acqvissit, filius habeat proprietatem, pater autem regulariter usumfructum l. 6. C. de bon. qua liber.

77. *Potestne quoddam peculium adventitium filiusfam. pleno jure habere?*

Z 3

Omnino,

Omninò, & quidem 1. Quando Pater filio usumfr. remisit *l. 6. C. de bon. qua lib.* 2. Si nolente Patre filius hereditatem sibi relictam adierit *l. ult. C. d. e.* 3. Si is, qui filiofam. aliquid concessit, veterit, ne ad patrem ejus ususfructus pertineat *Nov. 117. c. 1.* 4. Si Pater cum filiof. præ defuncto suo filio simul succedat, tunc enim nullum usum ex filii portione sibi penitus vindicare valet *Nov. 118. c. 2.* 5. quod filio, divortii causa à Patre temerè facti, debetur ex *Nov. 134. c. 11. 6.* Quod liberis ob incestas patris nuptias datur *Nov. 12. c. 2.* 7. Quando filio ususfructus est. 8. Quando Imperator filiof. aliquid donavit *l. 7. C. d. t.*

78. Quomodo definitur
Et dividitur peculium?

Peculium est universitas ejus quod filiusf. vel servus à patris vel domini rationibus separatim habet. vel est Patrimonium filiofam. vel servi. §. 10. de act. Est autem peculium aliud Servi, aliud Filiofam. & hoc vel Paganicum vel Militare. *Illud*

vel profectitium vel adventitium, quod iterum minus plenum, & regulare, vel plenum, ubi pater non habet ususfructum. *Hoc Castrense in militia armata quaesitum, vel q. castrense quod filius f. ex professione, aut advocaturâ habet l. 4. C. de adv. div. jud. junctâ l. 7. C. de Assess.*

Ad §. hoc quoque. 2.

79. Quid si filiusf. sit emancipatus?

Liberi emancipati omnia sibi acquirunt; Pater tamen emancipans, quasi pro pretio emancipationis, olim retinebat tertiam peculii adventitii partem, hodiè duntaxat, ex Constitutione Justiniani, dimidiam partem ususfructus ad tempus vitæ habet *l. 6. §. 3. C. de bon. qua lib.*

Ad §. 3.

80. Quid alicui per servos proprios acquiritur?

Quoniam servi sunt in potestate dominorum, & nihil suum habere possunt, inde non sibi, sed dominis, ex quacunque etiam causâ id fieri possit,

possit, ipso jure acquirunt, idq; non tantum scientibus, sed & ignorantibus & invitis *d. l. 10. ff. de A.R.D. l. 1. in fin. C. b. t.* excipitur tamen hereditas, quam servus domino, nisi ejus jussu adeat, non acquirat, ne dominum heredem faciendo aliis obliget, & hereditariis oneribus subiciat *d. l. 10. §. 1. l. 25. §. 4. de A.H. junctâ l. 3. C. de pact. §. 1. ff. de Procur.* Possessio tamen, modo justa sit *arg. l. 24. de A.P.* etiam ignorant domino acquiruntur *l. 1. §. 5. l. 3. §. 12. d. 1. quia possessio etiam aliquid juris habet l. 49. §. 1. d. 1.* Inde ignorant domino, per hanc possessionem, usucapio procedit *d. l. 24.*

Ad §. 4.

81. Quomodo alicui per servos acquiratur in quibus habet usufructum, vel quos b. f. possidet?

Quoniam servorum fructus maximam partem in operis consistit *l. 27. ff. de per. her. l. 49. de A.R.D.* quicquid ex re usufructuarii, aut b. f.

possessoris vel ex suis operis acquirunt, ipsis adjicitur: quod autem extra illas duas causas acquirunt, id vel ad dominum proprietatis pertinet, si servus, vel ad ipsum acquirentem si liber fuerit *l. 21. 22. ff. de usufr. l. 23. ff. de A.R.D. diff.* tamen Proculus in *l. 21. d. 1.* Si autem b. f. possessor usuceperit servum, ex omnibus causis, quia usus-auctoritate ejus dominus factus est, per eum sibi acquirunt §. 4. b. Is servus autem, in quo duntaxat habemus usum, ex re quidem nostra, non autem ex operis suis, nobis acquirunt *l. 14. pr. ff. de usufr. §. hab. junge ib. 17.*

82. Quare usufructuarius non possidet?

Est quidem in possessione, sed proprie non possidet, tali scilicet possessione quâ quis bonâ fide, adeoq; opinione domini, rem alterius tenet, ut inde sequatur usucapio *l. 6. §. 2. ff. de Prec. l. 15. §. 1. ff. qui satisd. cog. l. 1. §. 8. ff. quod legat. l. 1. §. 15. l. pen. ff. de A.P.* quatenus enim scit servum alie-

muu

num esse, nec possidere nec
usucapere intelligitur *d. l. 10.*
junctâ l. 2. C. de prescr. 30. vel 40.
ann. dicitur a. iusta possessio,
quæ vel jure dominii, vel opi-
nione dominii competit §. 5.
b. l. 49. de A. P. l. 136. de R. J.

Ad §. 5.

83. *Quomodo per liberam*
personam alicui acquiritur?

Per extraneam liberam
personam nullâ ex causâ ali-
cui acquiritur, *l. 53. ff. de A. R.*
D. l. 38. §. 11. ff. de V. O. l. 73. §.
fin. de R. J. Procurator ta-
men ex mandato domino ac-
quirit *l. 1. C. b. t. l. 11. §. pen. de*
fig. act. l. 49. §. 2. ff. de A. P. Si-
quidem per Procuratorem
quis acquirit animo suo, &
corpore alieno *l. 3. l. 12. d. 1.*
Quatenus itaque Procurator
mandatum habet, & domini
nomine possessionem apprehendit
l. 1. §. 19. l. 24. d. 1. l. 55.
ff. de O. & A. eatenus ignoran-
tibus etiam acquirit possessio-
nem *l. 1. C. l. 49. §. 1. l. 53. ff. d. t. l. 1.*
C. b. t. nam utilitatis & nego-
tiorum expediendorum cau-
sa id receptum est *l. 8. C. de A. P.*

Si autem suapse sponte alicui
rem aliquam emerit, domi-
nus, ut procedat usucapio,
possessionem acceptam rati-
habere debet. *l. 42. §. 1. d. 1.*
quia ad eam apprehendendâ
animo opus est *d. l. 3. §. 1. ad-*
eoq; per Procuratorem non
usucapit ignorans l. 47. 49. ff.
de Usuc. Ad §. fin.

84. *Quid continetur in b. §?*

Transitus ad subsequentiâ,
uti n. hactenus de modis ac-
quirendi res particulares, re-
jectis quæ supersunt in locum
commodiorem, actum, ita se-
quuntur modi acquirendi per
universitatem, quibus jus a-
licujus universum, & omnia
bona simul consequimur.
quod contingit per heredita-
tem, quæ Jure prætorio sub
nomine bonorum possessio-
nis venit, ac describitur suc-
cessio in universum jus quod
defunctus habuit *l. 62. de R. J.*
l. 24. de V. S. & defertur vel ex
provisione hominis, sc. testa-
mento, de quo hoc libro, vel
ex provisione legis, de qua in
lib. 3. ad usque *tit. 14. de Obligat.*

Examen

Virtuti totum qui sese dedere gestie,
 Virtutis palmam coelitus ille feret.
 Talem præ reliquis, TE PFLAUMI, novimus esse,
 Hinc tibi debetur gloria, fama, decus.
*Præclaro Dno Respondenti, Domestico suo dilectissimo
 gratulatur*

P R Æ S E S.

Ad Præcellentem Virum. Juvenem

DN. JOHANNEM CASPARUM Pflaum/
 Saxonem, U. J. Candidatum solertissimum,
 Amicum jucundissimum,
publicè responsurum ex JURE
 DE SERVITUTIBUS, USUCAPIONE,
 DONATIONIBUS, PECULIO.

Quid faciat Servos, leges quæ debita Servis
 Quæ Dominis ponant jura severa, notas.
 Nec satis hoc, Usucapionis jura ministras
 Quin & donorum sacra jucunda sonas,
 Et quæ donanti consent post dona, Pecull
 Mox opus aggredieris, judiciumq; probas.
 Sit felix, quod agas! Debet Tibi plurima Varnus
 Dona, sed & patrius maxima Saxo dabit.
 Libertas tibi pro Servorum sorte, paratur
 Maxima, quem capis, is nobilis Usus erit.
 Jam capie natura tuos benè fingere mores
 Et doctrina tibi pectora pulchra dedit.
 Adde (potes) quos jam capis Usus. Nullus adolor.
 Omne feres punctum, summa brabeja feres.
 Sit libertatis, sit proxima cura Pecull.
 Sed cunctis magis his sit Tibi cura DEI!
 Aurea nulla solo: sed constant aurea celo
 Dona: det hæc vobis, qui super alta DEUS.
 Celerr. honori & amori erga

Cl. Dn. Respondentem
 AUGUSTUS VARENIUS, D.
 Qvalis

115
QValis Vere novo splendet floribus hortus
Sic splendet studiis mens decorata bonis;
Fœcundosq; suo depromit pectore fructus,
Et multo reddit fœnore quæ didicit.
Hinc omnes ejus, studium mirantur, & ejus
Ingenii dotes quisquis habere cupit.
Sic quoque mirantes illum venerantur, & omni
illum pro meritis quivis honore beat.
Hoc PFLAUMI Nobis in Te jam cernere præsto est
Hinc Tibi gratamur, grataq; vota damus.
Sic Themis ipsa jubet, sic faxit Juppiter æquus:
Præmia percipias digna Tuo studio.
Et quoniam nostras Tibi mens relinqvere Musas
Vade bonis avibus; vive, valeq; bene-

Ita Florentissimo

Dn. Respond. gratulantur

Magnifici Dn. Præsidis COMMENSALES.

PFLAUMI, dulcis amor noster, sacrate Camænis
Pieris, & quem celeberrima Lipsia primum
Abdita Casarei docuit mysteria juris,
Et quicquid jubeat, vel quid vetet alma Themista,
Scrutari: doctus nunc doctæ mentis acumen
Exferis, ingenii dotes, animumq; sagacem
Ostendis; dum publicitus dissolvere legum
Difficiles nodos, & sic defendere tentas,
In dubium toties qua sunt vocitata. Nec ergo
Cessa: sed felix Cathedram conscende, labori
Successus comes est; Coeptum fortuna sequetur.
Cumq; debinc nostris statuas valedicere Musis
Varniacis, & iter mediteris, sydere fausto,
I, quò fata trahant, I, quò te jussa Parentum
Esse velint, impleq; redux pia vota Tuorum.

Ita Amico optimo, & Contubernali dilectissimo

L. M. Q. gratulor

BERNH. Wedemhoff / Lub.

☉:☉:☉

